

การสำรวจสมุนไพรรพพื้นบ้าน เขาไม้แก้ว - ควนยิงว

อ. อ่าวลิก จ. กระบี่

นาย ปกรณ์ ต้นสุทธิภานนท์

นางสาว ศิริมาลย์ พลาวุฒ

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2542

**THE INVESTIGATION OF MEDICINAL
PLANTS AT “KHAO MAI KAEW - KHUAN
YING WUA”,
AOLUEK DISTRICT, KRABI PROVINCE**

**MISTER PAKORN THONSUTTIPANON
MISS SIRIMARN PALAWOOTH**

**A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN
PARTIAL FULLFILMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN
PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY
1999**

บทคัดย่อ

ทำการสำรวจสมุนไพรพื้นบ้าน “เขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว” อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยการสัมภาษณ์หมอพื้นบ้านเกี่ยวกับสมุนไพรที่ใช้ ชื่อพื้นเมือง ส่วนที่ใช้ ประโยชน์และวิธีใช้ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างสมุนไพรมาจัดทำเป็นตัวอย่างพืชแห้ง เพื่อพิสูจน์ ชื่อพฤกษศาสตร์ของพืชเหล่านั้น โดยการตรวจสอบเอกลักษณ์พืชด้วยรูปวิธานและเปรียบเทียบตัวอย่างพืชที่พิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ-เกษตรและหอพรรณไม้ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวบรวมพรรณไม้ได้ทั้งหมด 90 ชนิด จำแนกเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ 63 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 23 ชนิด พืชเมล็ดเปลือย 1 ชนิดและเฟิร์น 3 ชนิด วงศ์ที่มีสมุนไพรมากที่สุดคือ RUBIACEAE 12 ชนิด รองลงมาคือ APOCYNACEAE, EUPHORBIACEAE LEGUMINOSAE(FABACEAE)-PAPILIONOIDEAE และ ZINGIBERACEAE วงศ์ละ 4 ชนิด สกุลที่มีพืชสมุนไพรมากที่สุดคือ *Psychotria* 3 ชนิด สกุลละ 2 ชนิด มีจำนวน 7 สกุลได้แก่ *Alstonia*, *Cinnamomum*, *Ixora*, *Morinda*, *Piper*, *Tacca* และ *Thunbergia* พบพืชที่ยังไม่มีการบันทึกว่าเป็นสมุนไพรจำนวน 6 ชนิด คือ ตีนเป็ดขาว, เกล็ดปล้อง, ฉิงดอกเดียว, พรวานกุ่ม, หลงกาบ และตานบิต สมุนไพรที่ใช้ในรูปยาดำรับ 51 ชนิด รวมเป็น 17 ตำรับ ใช้เป็นยาเดี่ยว 38 ชนิด และอีก 1 ชนิดเป็นยาเดี่ยวและยาดำรับ

Abstract

The investigation of medicinal plants in “Khao Mai Kaew – Khuan Ying Wua”, Aoluek District, Krabi Province was carried out by interviewing traditional doctors, collecting plant specimens, identifying these specimens and comparing them with the authentic specimens at two herbaria: The Bangkok Herbarium, Botany Section, Botany and Weed Science Division, Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and the Forest Herbarium, Royal Forest Department, Ministry of Agriculture. Ninety species of medicinal plants were identified. There comprised sixty-three dicots, twenty-three monocots, one gymnosperm and three ferns. RUBIACEAE is the family consisting most kinds of medicinal plants (12 species) and the other three families, i.e. APOCYNACEAE, EUPHORBIACEAE, LEGUMINOSAE (FABACEAE)-PAPILIONOIDEAE and ZINGIBERACEAE consisted of four species each. *Psychotria* is the genus consisting most kinds of medicinal plants (3 species) whereas the other seven genera consisting two kinds each, i.e. *Alstonia*, *Cinnamomum*, *Ixora*, *Morinda*, *Piper*, *Tacca* and *Thunbergia*. There are six species of medicinal plants of which the traditional use are firstly reported. They are *Alstonia rostrata* Fischer, *Freycinetia javanica* Blume, *Goniothalamus kunstleri* King, *Peliosanthes violacea* Wall., *Psychotria pubescens* Craib and *Vittaria ensiformis* Sw. Fifty-one species of medicinal plants are used in combination (polypreparation) giving to seventeen preparations, whereas the other thirty-eight species are used as monopreparation and one species is used as both monopreparation and polypreparation.